

Themabijeenkomst Bougainville en NVAG

Op dinsdag 7 september 2010 vond de jaarlijkse themabijeenkomst plaats van Bougainville en NVAG. Ruim 40 deelnemers kwamen bij elkaar om te luisteren en te discussiëren over demografische ontwikkeling als instrument voor gezondheidsbeleid.

Luc Bonneux, bekend van prikkelende columns in Medisch Contact, nam ons in een boeiend betoog mee door een woud van cijfers over de Nederlands, Europese en mondiale bevolkingsontwikkeling. We weten natuurlijk allang dat Nederlander steeds ouder worden en dat de verhouding 65-plussers ten opzichte van de jongeren enorm gaat verschuiven. Maar, hoe is erg is dat eigenlijk? En wat komt er op onze samenleving af qua ziektelast en welzijnsvraagstukken?

Bonneux noemt veroudering ook wel 'ouderdomsaftakeling'. Hij doelt hiermee op het toenemen van de kans op gebrek, ziekte en sterfte naar gelang de leeftijd toeneemt. Veroudering is een universeel verschijnsel, ook onder allerlei dieren. Je zou je kunnen afvragen of veroudering gewoon 'goed voor ons is', een biologisch aanpassingsproces.

Bonneux toont een foto van een vrouwelijke borst. In de ene borst ontwikkelt zich kanker, in de andere niet. Beide borsten komen voort uit dezelfde genen en hebben aan dezelfde omgevingsfactoren blootgestaan. Het ontwikkelen van borstkanker is dus ook een kwestie van toeval & tijd. Hiermee laat Bonneux zien dat nature en nurture hand in hand gaan. Hij noemt dit het GOTT-model, waarin Genetische factoren, Omgevingsfactoren, Tijd en Toeval samen verantwoordelijk zijn voor het ontwikkelen van ziekte.

Luc Bonneux

André den Exter

Anton Dalhuijsen

Sterven doen we uiteindelijk allemaal, we zullen ook allemaal aftakelen, de vraag is nu in hoeverre de demografische ontwikkeling hierin iets verwacht van de public health. Hoe kunnen we onze ouderen helpen? Hoe zorgen we ervoor dat ze zo lang mogelijk gelukkig

zijn, zin hebben en houden om te leven en zich kunnen redden met hun 'aftakeling'? Bonneux pleit voor meer respect voor de oudere medemens. Vergeleken met andere landen (zoals Italië, Japan en Frankrijk) bejegenen wij Nederlanders onze ouderen een stuk minder respectvol. Er zijn aanwijzingen dat dit een relatie heeft met de levensverwachting van onze 65-plussers... Ouderen zouden ook meer gestimuleerd moeten worden in beweging; dit hoeft echt geen ouderengymnastiek te zijn, maar kan ook bestaan uit een loopje naar de gezamenlijke eetruimte of een wandelingetje na het diner. Onze maatschappij zou hier meer tijd en middelen voor beschikbaar moeten stellen. Wat dementerende ouderen betreft, gebleken is dat mensen die hun brein altijd goed gebruikt hebben (in opleiding en werk), in perioden van dementie beter met het verlies van hun hersenfunctie kunnen omgaan. Hun hersenen hebben als het ware geleerd om allerlei dwarsverbanden te leggen. In verzorg- en verpleeghuizen zouden er daarom veel meer mogelijkheden om te internetten moeten zijn. "Use it or lose it" is hier het credo. Internetten traint je hersenen en je kunt op internet allerlei materiaal terugvinden uit perioden van je jeugd; iets waar dementerende ouderen erg van opfleuren.

Tenslotte, het aantal ouderen in Nederland zal de komende jaren alleen maar toenemen (ten gevolge van de babyboomers) en daarna stabiliseren. Er zijn veel, heel veel ouderenverzorgers en - hulpen nodig om deze mensen te begeleiden. Alleen al voor de broodnodige aandacht, het respect en de tijd voor een wandelingetje of een internetsurfuurtje. Laat de public health zich (ook) hier hard voor maken.

Het tweede deel van de themabijeenkomst werd verzorgd door André den Exter, jurist bij iBMG Rotterdam. Zijn betoog was opgezet rond de juridische uitgangspunten die een rol spelen bij de verdeling van schaarse middelen, bijvoorbeeld de toeleiding naar dure (schaarse) zorg. De deelnemers aan de avond belandden met elkaar in een sterk medisch inhoudelijke discussie over tuchtrecht, de eed en de zorgplicht. Over de vraag 'laat je gezondheidseconomische motieven meewegen als je een oudere patiënt adviseert over een behandeling?' werd de zaal het niet eens. Hoewel zeker interessant heb ik dit deel van de avond vanaf enige afstand aanschouwd. Als mph'er zat ik nog na te denken over mogelijkheden om ouderen in de laatste fase van hun leven met respect, liefde en inspiratie te bejegenen, en welke bijdrage ik daar via mijn huidige baan bij de VNG aan zou kunnen leveren...

Gertrude van Driesten, gertrude@vandriesten.nl